

діяльності. Ключовими елементами, що формують інституційне середовище інноваційного розвитку промислового сектору України, є забезпечення інноваційної діяльності, законодавча, нормативно-правова база та програмні документи у сфері інноваційної діяльності, а також інноваційна інфраструктура.

Таким чином, формування партнерських відносин між бізнесом та органами сучасної влади дозволяє ініціювати законодавчі реформи з підтримки кластерів, залучати інвестиції в кластер, розширювати торговельні та економічні зв'язки з іншими країнами, що, в свою чергу, сприяє розвитку прикордонного співробітництва на рівні зовнішньоекономічних зв'язків. В сьогоднішній час для України питання інтегрування у європейський простір має надзвичайно важливе значення, адже підписання угоди про Асоціацію з ЄС, з одного боку відкриває широкі перспективи для розвитку вітчизняної економіки, з іншого, створює загрозу для вітчизняних підприємств, яким буде важко адаптувати власну діяльність та зорієнтувати її на європейський ринок, передбачаючи умови системи сучасної конкуренції.

Бібліографія

1. Варналій З. С. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети: монографія / З. С. Варналій; за ред. З. С. Варналія. – К. : НІСД, 2007. – 820 с.

2. Іванченко Г. В. Формування кластерної політики в Україні / Г. В. Іванченко // Торівля, комерція, підприємництво. – 2012. – Вип. 14. – С. 182-185.

3. Папковська О. Е. Формування кластерної політики в регіонах України / О. Е. Папковська // Праці Одеського політехнічного університету. - 2011. - № 1. - С. 239-243. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Popu_2011_1_47

Тарас БУЛКОВСЬКИЙ

Тернопільський національний економічний університет, Україна

РОЗВИТОК ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПАРКІВ ЯК СКЛАДОВА РЕГІОНАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Дієва система управління регіональним економічним розвитком в Україні повинна включати в себе ефективні механізми та інструменти управління, адекватні потребам і проблемам, що виникають в контексті перманентних дисбалансів економічних та політичних змін і здійснюють вплив на економічний стан країни.

Серед інструментів активізації інвестиційної діяльності на регіональному рівні в Україні важливе місце відведено розвитку індустріальних парків. Індустріальний парк або промисловий парк – це територія, виділена при плануванні міста для промислового розвитку. Метою створення таких парків є забезпечення підприємств розвинутою інфраструктурою, здійсненням контролю над виробництвом та впливом на навколишнє середовище. Це один із найпоширеніших видів спеціальних економічних зон, які створені як в економічно розвинутих країнах, так і в країнах, що розвиваються.

Першим в у Західній Європі з'явився Траффордський індустріальний парк, створений у 1896 році біля Манчестера. В США перший індустріальний парк з'явився біля Чикаго у 1907 році. Через півсторіччя цим досвідом скористалися Азійські Тигри. В 1951 році в Сінгапурі з'явився перший в Азії індустріальний парк. Сьогодні, за даними UNIDO, у світі працює понад 15 тис. індустріальних парків [1].

Світовий досвід показує, що за ефективного функціонування індустріальні парки стають вагомим чинником залучення в економіку регіонів інвестицій, нових технологій, завдяки чому створюються робочі місця та збільшуються надходження до бюджетів усіх рівнів. Створення індустріального парку вимагає координації і спільних зусиль усіх зацікавлених сторін, в тому числі муніципалітетів, регіональних та державних органів влади, адже головним завданням на початковому етапі його заснування є пошук аргументів для інвесторів обрати саме цей, а не інший індустріальний парк для започаткування діяльності.

Не зважаючи на привабливу ідею розвитку індустріальних парків, низка експертів переконана, що її реалізувати в Україні буде непросто. Причиною цього є закладені у законодавстві бюрократичні перепони та відсутність реальних стимулів для роботи у цих парках. На відміну від Словаччини і Польщі, де при впровадженні індустріальних парків профільне законодавство було простим, не передбачало обов'язкової реєстрації таких зон (парків) та наявності керуючої компанії, в Україні існує цілий перелік бюрократичних вимог: мінімальний розмір парку – не менше 15 га; термін використання земельної ділянки – не менше 30 років; включення парку до Реєстру індустріальних парків; обов'язкове використання керуючої компанії; щоквартальна підготовка звіту про функціонування парку; якщо парк утворений на землях державної або комунальної власності, учасникам доводиться інвестувати на базі суборенди землі [4]. За даними Міністерства економічного розвитку і торгівлі України станом на 1 вересня 2017 року в Україні зареєстровано

27 індустріальних парків, проте більшість із них досі перебуває на початковій стадії роботи. Індустріальні парки і високотехнологічні парки, незважаючи на те, що є різними форматами, цілком можуть працювати як точка економічного зростання. Багато розвинених країн пішли шляхом створення таких парків.

Чехія впровадила державну програму розвитку індустріальних парків у 1998 році. За 7 років було створено близько сотні індустріальних парків, інвестори вклали в нові виробництва 9 млрд. євро, створили 70 тис. робочих місць.

В Польщі сьогодні в 14 спеціальних економічних зонах функціонує 77 індустріальних та технологічних парків. Відповідне законодавство, що регулює діяльність таких зон було розроблено ще в 1994 році – «The Polish Act of 1994 on Special Economic Zones». Перша спеціальна економічна зона в Польщі була створена в 1995 році (Mielec SEZ). Всі інші польські СЕЗ були засновані у другій половині 1990-х років. За 10 років реальний ВВП країни зріс на 50 %, а експорт – збільшився майже втричі [1].

У 2002-2010 роках в Туреччині було створено 148 індустріальних парків або так званих організованих промислових зон (на сьогодні їх вже більше 290). ВВП та експорт країни в зазначений період зросли більше ніж у 3 рази. А у 2013 році Туреччина, яка до цього десятиріччями була боржником МВФ, погасила усю свою заборгованість [1]. Близько 30 % економіки Китаю знаходиться у вільних економічних зонах та індустріальних парках [3].

Індустріальні парки є одним з дієвих механізмів успішної децентралізації. Адже децентралізація – це не механічний перерозподіл податків між бюджетами різних рівнів чи повноважень між центром та регіонами. Справжня децентралізація – це створення умов, за яких територіальні громади мають розуміння, зацікавленість та інструменти розвитку і покращення добробуту мешканців шляхом підтримки підприємницької ініціативи, залучення інвестицій, створення робочих місць, розвиток виробництва та наповнення бюджетів.

Щодо участі регіональних органів влади у створенні індустріальних парків, то вона має полягати в оформленні земельних ділянок під індустріальний парк, будівництві потрібної інфраструктури, приєднанні до інженерних мереж та ліквідації пайової участі для учасників всіх парків, не тільки від зареєстрованих. При цьому більшу увагу слід приділити створенню індустріальних парків так званого «коричневого типу» (заснованих на базі старих промислових зон, непрацюючих виробничих

площах), що дасть можливість не відволікати марно значні обсяги сільськогосподарських земель і запобігти погіршенню екології.

Проте, залучення інвесторів до роботи на території індустріальних парків поряд із простою схемою реєстрації вимагає: пільгової оренди землі, підведених комунікацій та можливостей, наявність фіскальних преференцій. Зважаючи на те, що проєктовані в Україні індустріальні парки жорстко конкурують із аналогічними структурами в інших країнах (Польща, Словаччина, Білорусь) з розвинутою інфраструктурою та комунікаціями, очікувати приходу інвесторів на «пусту» земельну ділянку, навіть з огляду на введені фіскальні пільги, марно. Більше того, враховуючи клопітку і фінансово затратну процедуру під'єднання до комунікацій, високу вартість викупу чи оренди землі на території індустріального парку, витрати на започаткування роботи для іноземних інвесторів можуть бути вищими за очікувані доходи [2]. Ці питання повинні бути на порядку денному місцевих органів влади для їх першочергового вирішення.

Отже, в рамках сприяння розвитку індустріальних парків промоційна кампанія та допомога в оформленні документації має бути доповнена також оформленням земельних ділянок під індустріальний парк, будівництвом потрібної інфраструктури, приєднанням до інженерних мереж та ліквідацією пайової участі для учасників всіх парків. Також доцільно розглянути можливість надання фіскальних преференцій для суб'єктів господарювання – інвесторів в індустріальних парках.

Бібліографія

1. Галасюк В. Індустріальні парки: міфи та реалії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.segodnya.ua/opinion/galasukcolumn/industrialn-parki-mfi-ta-real-762486.html>

2. Давиденко А. Чего так и не дождался в этом году украинский бизнес от власти – мнение / А. Давиденко // UA.info. – 27.12.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uainfo.org/blognews/1482854658-chego-tak-i-ne-dozhdalsya-v-etom-godu-ukrainskiy-biznes-ot.html>

3. Навіщо Україні технопарки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forbes.net.ua/ua/magazine/forbes/1412709-navishcho-ukrayini-tehnoparki>

4. Про індустріальні парки: Закон України від 21.06.2012 р. № 5018-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5018-17>